

سفرنامه تاجیکستان

www.ketab.ir

کتابخانه
حسین مسترت

نشریات و کتابخانه
سازمان چاپ و نشر

سرشناسه	مسرت، حسین، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	سفرنامه تاجیکستان / نویسنده: حسین مسرت.
مشخصات نشر	تهران: یزدا، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۲۲۶ ص.: مصور، نقشه.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۶۵-۹۰۸-۹
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا.
موضوع	مسرت، حسین، ۱۳۳۹ - سفرها - تاجیکستان - خاطرات
موضوع	تاجیکستان - سیر و سیاحت - قرن ۲۱ م.
موضوع	Tajikistan -- Description and travel -- 21th century
موضوع	تاجیکستان - آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
موضوع	Tajikistan -- Social life and customs
رده‌بندی کنگره	DK۹۲۸/۸۶۳
رده‌بندی دیویی	۹۵۸/۴۰۸۶
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۷۶۸۰۴

سفرنامه تاجیکستان

نویسنده: حسین مسرت

ناشر: یزدا / چاپ نخست: تابستان ۱۴۰۰ / اندازه: وزیری / شمار صفحه‌ها: ۲۲۶ صفحه /
خوش‌نویس: استاد محمود رهبران / مدیر فرآوری: فاران اتحاد / واژه‌چین: مینا مسرت /
چاپ و شیرازه: یزدا / شمارگان: ۱۰۰ نسخه / بها: ۹۰ هزار تومان /

ISBN: 978-600-165-908-9

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۵-۹۰۸-۹

منتزید اوگروه‌ننتریات

دفتر نشر و نمایشگاه دائمی: تهران، سیدخندان، خیابان ارسباران، کوچه ستاری، شماره ۲۲، ساختمان یزدا دورنگار: ۲۲۸۸۵۶۵۱ (۰۲۱) تلفن: ۲۲۸۸۵۶۴۷-۵۰ (۰۲۱)

توجه: به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱۰/۱۱ و همچنین قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب سال ۱۳۵۰ تمام حقوق این اثر به هر نحو برای نشر یزدا محفوظ است. نشر و پخش تمام یا قسمتی از این کتاب بدون اجازه از ناشر، باعث پیگرد قانونی خواهد شد.

www.yazdamarket.com

خرید آنلاین:

<https://www.instagram.com/yazdamarket/>

اینستاگرام:

فهرست نوشته‌ها

۹	دیباچه
۱۳	نوشتار سفرنامه
۱۵۷	پیوست‌ها
۱۵۹	بهره‌وری از گویش یا زبان تاجیکی
۱۶۳	زبانزدهای تاجیکی
۱۶۵	واژه‌ها و اصطلاح‌های گسترده در تاجیکستان
۱۸۳	فرّخی، شاعر مبارز ایران
۱۸۹	نگاره‌ها
۲۱۷	کارنامه آثار نویسنده

دیباچه

نگاشته‌ای که پیش روی شماست، دستاورد سفر نگارنده به کشور تاجیکستان و شهر دوشنبه در بهار سال ۱۳۸۳ (۲۰۰۴ میلادی) است که پس از ۱۷ سال، واکه چینی و چاپ می‌شود. بخش نخست سفرنامه در همان سال ۱۳۸۳ و بی‌درنگ پس از برگشت از تاجیکستان که دهن هنوز در همان حال و هوای سفر بود و برخی افتادگی‌ها و کاستی‌ها در یاد داشت، بازخوانی، ویرایش و پیرایش شد. ولی پیش آمدن چند کار پژوهشی دیگر، روند بازخوانی را با درنگ روبه رو کرد؛ از این رو سفرنامه از تاریخ ۲۸ اردیبهشت تا به پایان آن در تیر همان سال، گونه‌ای گزیده‌وار دارد.

سال‌ها بود از دریچه سیمای (تلویزیون) ایران می‌دیدم که کشوری زیبا به نام تاجیکستان وجود دارد که مردمان مهربان و با صفایش به زبان نیاکان ما سخن می‌گویند و خود را از نژاد آریایی می‌دانند. آرزو می‌کردم که روزی راهی این کشور شوم تا اینکه در زمستان سال ۱۳۸۲ زمینه‌های این سفر فراهم شد. انگیزه این رهنوردی چنانکه در نوشتار هم هویداست، گذراندن دوره دکترای زبان و ادبیات فارسی در انستیتو شرق‌شناسی و میراث خطی آکادمی علوم تاجیکستان و پژوهشگاه رودکی وابسته به دانشگاه ملی دولتی تاجیکستان بود که پس از نامه پراکنی‌های چندباره و چندساله، با پا در میانی پروفیسور کمال الدین عینی فراهم گشت.

خوبی این رهسپاری، همراهی با سخنور توانای استان یزد، دکتر غلامرضا محمدی (کویر) بود که سختی‌های این سفر دور و دراز و جدایی از خانمان و خانواده و فرزندان را بر من هموار می‌کرد و در شب‌های تنهایی و غربت، پس از پشت سر نهادن آموزش‌ها و خستگی‌های آمد و شد در شهر، ترنم آوازهای دلنشین او به من آرامش می‌داد.

یادداشت‌هایی که پیشکش خوانندگان می‌شود دستاورد دیده‌ها و شنیده‌های این کمترین در سفر به تاجیکستان است. نگارنده برای اینکه هیچ‌گونه پیش داوری نداشته باشد. پیش از سفر، از خوانش هرگونه کتاب درباره این سرزمین خودداری کرد و برای تکمیل یادداشت‌های خود نیز از هیچ نوشته چاپ شده و پایگاه اینترنتی بهره نبرده است. (شاید این تصمیم، کمی شگفت آور و یا جای پرسش داشته باشد و برخی آن را درست نپندارند) به هر روی آنچه در پی می‌آید، تنها بازتاب و بازگوینده دیده‌ها و شنیده‌ها از سرزمین و مردم آن دیار است و چون به گونه روزنوشت است، در برخی جای‌ها برخی گفته‌ها تکراری یا پراکنده شده است. با یادآوری اینکه به هنگام به‌کارگیری واژه‌های تاجیکی، برابری ایرانی آن درون قلاب [] آمده است. نکته درخور گفتن دیگر اینکه، من در بسیاری جای‌ها به همراه آقای محمّدی بودم، از اینرو در بسیاری جای‌ها فعل جمع به کار رفته است.

در اینجا باید یادی کنم از بزرگواری که در آن هنگام در آن کشور زیبا به دیدارشان رفتم و از گفت و گوهایشان بهره بردیم و اکنون در این گیتی ناپایدار نیستند. استادانی چون: دکتر کمال الدّین عینی، دکتر ظاهر احراری، دکتر مهین بانو ممدوا [محمّد آبادی]، دکتر امر یزدان علی مردان اف، دکتر شادی قل اف، پروفیسور سیّد محی الدّین اف، دکتر محمّد جان شکوری، دکتر روشن رحمانی، دکتر خورشیده آتانوا، دکتر منیازوف، دکتر جوهره بیگ مدری، رسول هادی زاده، دکتر ولی صمد، دکتر مقدّمه مرجان اشرفی و نیز محمّدعلی عجمی، سخنور تاجیک، و بسیاری دیگر که من آگاه نیستم.

این کتاب، دارای چند پیوست است: نخست، «واژه‌ها، اصطلاح‌ها و زبانزدهای گسترده در تاجیکستان»، دوم «بهره‌وری از گویش یا زبان تاجیکی» که هر دو دریچه‌ای بود برای نزدیکی من با تاجیکان و دیگر، گفتاری با نام: «فرخی، شاعر مبارز ایران» نوشته فیض علی نجمانف که دستاورد آشنایی من با خط سیرلیک (الفبای روسی رایج خط کنونی تاجیک) در آن کشور است.

- در پایان می‌باید از کسانی که در راه چاپ این سفرنامه مرا شرمندۀ مهر خود کرده‌اند، سپاسگزاری کنم:
- آقای دکتر مسعود قاسمی که با مهر بی‌پایان متن سفرنامه را خوانده و با توجه به باشندگی پانزده‌ساله در تاجیکستان، نکته‌های در خوری را در فراوی نگارنده گذاردند که برخی از آن در پانویس متن آمده است.
- آقای دکتر حسن قریبی که کتاب را ژرف‌بینانه خواندند و با بیان نکته‌های درست و سنجیده، نگارنده را یاور بودند.
- آقای دکتر غلامرضا محمّدی (کویر)، که کتاب را پیش از چاپ خواندند و نکاتی بسیار ارزنده و بجای را یادآوری کردند. (ایشان در شهریور ۱۳۸۸ ش به تاجیکستان رفتند و مدرک دکتری خود را گرفتند.)
- استاد محمود رهبران که خوشنویسی‌های کتاب را به زیبایی و آراستگی قلم زدند.
- آقایان: علی نوربار، نماینده پیشین خبرگزاری ایرنا در تاجیکستان و محمّد هوشمندفر، نماینده صدا و سیمای جمهوری ایران در تاجیکستان و خانم‌ها نازیلا مسرت و عالیّه نقیب‌الذاکرین بافقی (مهرگان)، داستان‌نویسان یزدی که با خوانش دقیق آن، نکته‌های خوبی را بیان کردند.